

Aanpak zonnevelden Drachten

Projectnummer: 201676
Datum: 21 juli 2022
Opgesteld: 5.1.2.e / 5.1.2.e

Inleiding

Op 20 mei ontvingen wij van de gemeente Smallingerland een positief besluit op het in februari ingediende principeverzoek. In de brief van de gemeente is aangegeven dat er aandacht moet zijn voor 3 aspecten:

1. Het doorlopen van de zonneladder
2. Het project moet worden voorbereid volgens de methodiek van de Sinnetafel
3. Er moet getracht worden 50% eigenaarschap in een park van de lokale gemeenschap te bereiken

Dit plan van aanpak benoemt hoe we voor deze zonneparken invulling geven aan deze aspecten.

1. Zonneladder

Een onderzoek moet aantonen dat er tevens opstellingen in het landelijk gebied noodzakelijk zijn om te kunnen voldoen aan de gemeentelijke ambitie. De zonneladder geeft de volgende prioritering:

1. op daken en gevels;
2. op gronden binnen het bestaand stedelijk gebied;
3. op gronden met een andere primaire functie dan landbouwgrond zoals vuilstorten nutsvoorzieningen, zandwinputten en infrastructuur;
4. op landbouwgronden of in natuurgebieden.

Voorstel uitwerking

Allereerst moet inzicht worden verkregen in de energiebehoefte van de gemeente Smallingerland. Vervolgens lopen we de zonneladder af. Inzichtelijk wordt gemaakt welke activiteiten plaats vinden in een straal van ca. 2,5 km.

1. In de omgeving zijn diverse bedrijfsdaken aanwezig. Onder andere op de bedrijven langs de A7. Deze bedrijfsdaken zijn nog niet volledig voorzien van zonnepanelen. Diverse artikelen laten zien dat niet alle daken geschikt zijn voor het bedekken met panelen. Vanuit het project zal contact worden gelegd met lokale ondernemers om hen te ondersteunen met advies voor het realiseren van meer zonnedaken in de omgeving. De grondeigenaar is de eerste ondernemer uit de omgeving die investeert in zon op dak voor de stallen binnen de maatschap. Voor het nabij gelegen FCD wordt eveneens een plan gemaakt op welke manier duurzame opwek van energie mogelijk is.

Naast de potentiële opwek op deze daken blijft er in de gemeente Smallingerland en zeker de kern Drachten naar alle waarschijnlijkheid de noodzaak om zeker voor de komende periode ook naar de volgende treden te kijken.

2. Binnen het bestaand stedelijk gebied van Drachten is op het eerste gezicht onvoldoende ruimte om duurzame opwek te realiseren. Er is wel onderzocht of ook grote parkeerterreinen kunnen worden ingezet voor de opwek van duurzame energie. In de huidige markt is er geen rendabel project mogelijk waarbij parkeerplaatsen worden overdekt met een zonne-carport. Door gebrek aan financiële draagkracht kan de opgave voor opwek van duurzame energie op deze manier waarschijnlijk niet worden ingevuld.
3. Overige terreinen worden reeds ingezet voor opwek. In de omgeving is reeds een project gerealiseerd door Nara Solar op zandwinning. De totale opwek op deze locaties is naar verwachting te beperkt om in de energiebehoefte te voorzien. De hoeveelheid opwek die hier is gerealiseerd of wordt gerealiseerd maken we inzichtelijk.
4. Het plangebied is geen natuurgebied, maar landbouwgrond die binnen het bedrijf als minder geschikt wordt ervaren.

Welke gegevens zijn vanuit gemeente en provincie beschikbaar om deze maatwerk analyse te maken?

2. Sinnetafel

De methodiek Sinnetafel heeft tot doel om met de omgeving locaties te benoemen waar opwek van duurzame energie kan plaatsvinden. Door Weusthuis en Partners is met de provincie Fryslân een leidraad opgesteld die onderscheid maakt in oriëntatiefase, locatiefase en inrichtingsfase.

Doel van de sinnetafels is om zo vroeg mogelijk met de omgeving in gesprek te gaan en gezamenlijk een beeld te vormen bij de ontwikkeling van een zonneveld.

Nara Solar heeft in dit specifieke geval het initiatief genomen voor een zonnepark in de omgeving Drachten. Hiervoor is in het voortraject door initiatiefnemers onderzocht welke grondeigenaren zouden willen meewerken aan een zonnepark in Zuid-Drachten. Daaruit zijn de drie huidige locaties naar voren gekomen. Vervolgens is de gemeente kort op de hoogte gesteld en is er een omgevingsdialoog opgestart. Om invulling te geven aan de maatschappelijke participatie en op advies van de gemeente, zijn in oktober 2021 reeds gestart met het

raadplegen van de belangengroepen die verbonden zijn met de dorpen Boornbergum, Kortehebben en de Drachtense wijk Himsterhout. De bewoners van deze gebieden zullen immers het dichtst bij de plangebieden wonen. Hiervoor hebben we gesproken met de besturen van volgende groepen:

- Dorpsbelangen Boornbergum-Kortehebben
<https://www.boarnburgum.nl/dorpsbelang/>
- Wijkraad Himsterhout
<https://wijkraadhimsterhout.nl/>
- Werkgroep BK² / Dorpscoöperatie in spe
Geen website

Na deze eerste bijeenkomst (orientatie) vond op 10 november 2021 om 19u in het Van der Valk Hotel te Drachten vond een 2^e sessie oriënteringsgesprekken plaats in aanwezigheid van de bovengenoemde groepen, de initiatiefnemer Nara Solar BV, de landeigenaar ^{5.1.2.e} alsook de ^{5.1.2.e} van Eelerwoude.

De nadruk lag in deze sessie op landschappelijke inpassing en ecologie, financiële- en proces participatie van omwonenden en maatschappelijke en duurzame doelen rond de plangebieden. De sessie verliep **zeer positief** en **constructief** en we ontvingen veel ideeën, vragen en bedenkingen. In bijlage, op het einde, zijn de notulen van deze bijeenkomst te vinden.

Het gaf ons in ieder geval de doorslag om aan te nemen dat de locaties goed gelegen zijn en dat ieder van de drie locaties hun maatschappelijke meerwaarde kan hebben. We zien bij het plangebied “It Mear” een mooie samenwerking met het dorpsbelang Boornbergum-Kortehebben alsook de werkgroep BK2. Bij het plangebied “Zandburen” was er grote betrokkenheid van de wijkraad Himsterhout met heel wat ontwerp-ideeën. Het plangebied “Himsterfinnen” vonden participanten interessant vanwege de zeer geringe burenhinder, waarbij we verder zouden kunnen onderzoeken of Drachtense ondernemingen ook actief willen participeren in dit plangebied.

Voorstel uitwerking

De oriëntatiefase is wat ons betreft grotendeels afgerond. In de volgende stap gaan we inwoners die binnen een straal wonen van 500m afstand tot de plangebieden, benaderen met het behulp keukentafelgesprekken.

Daarnaast worden/werden reeds een aantal behartigers van belangen betrokken:

- Bij deze zijn gesprekken en briefwisseling met Gemeente en Provincie lopende en wat ons betreft positief.
- Uit gesprekken met netbeheerder Liander blijkt dat er bij Drachten aansluitmogelijkheden zijn, wat er heerst geen congestie op het tussenstation. We moeten echter wachten op de vrijgave van Tennet die verwacht wordt in 2024. Die tussentijd hebben we sowieso nodig om het initiatief te ontwikkelen.
- We hebben door de ontwikkeling van een zonnepark bij de naburige gemeente Opsterland reeds een goed beeld van de agrarische en ecologische aspecten en de landschappelijke aandachtspunten. De Natuurvereniging; de Friese Milieufederatie alsook het Wetterskip van de provincie, zijn hierbij onze belangrijkste aanspreekpunten.

Door op korte termijn met hen de dialoog te starten, kunnen we de locatiefase afsluiten en begeven we ons richting inrichtingsfase. Deze fase heeft als pronkstuk de beide grote, plenaire bijeenkomsten/Sinnetafels waarbij alle belanghebbenden kunnen aanwezig zijn. Hierna zal het duidelijk zijn of we het vergunningstraject kunnen starten.

50% lokaal eigenaarschap

Vanuit provinciaal beleid is 50% lokaal eigenaarschap een vereiste. De ontwikkeling van een zonnepark gaat echter gepaard met een grote investering en levert de daaropvolgende decennia geld op. We zijn van mening dat omwonenden en lokale bedrijven moeten kunnen mee-investeren in het zonnepark en op deze manier profiteert de omgeving ook financieel mee van de realisatie van het zonnepark.

Voorstel uitwerking

Ons doel is steeds om 50% van het park te financieren met middelen afkomstig van lokale particulieren en bedrijven. Uitgeproken partners om dit te halen zijn in eerste instantie de Energiecoöperaties. We gaan eerst gesprekken aan met het zeer plaatselijke BK2. Maar gezien de omvang, vermoeden we dat we ondersteuning nodig hebben vanuit het kerngebied Drachten en kan zelfs een Friese, overkoepelende organisatie zoals UsKoooperaasje (<https://uskooperaasje.frl/>) dienen. In ieder geval zal het wenselijk zijn om initiatieven in en rond Drachten die de opbouw en uitbouw van energiecoöperaties beogen, zelf te ondersteunen.

Ook geven we de optie aan de gemeente om via de mogelijke oprichting van een energiebedrijf, mee te participeren.

Gezien de forse bedragen die nodig zijn voor de investering van een zonnepark, denkende aan de aansluiting op het elektriciteitsnetwerk, de enorme prijsstijgingen op de staalmarkt, het inkopen van de zonnepanelen en de onzekere situatie op de financiële markt, is het realistisch om het traject van financiële participatie pas na de bouw van het park daadwerkelijk af te ronden. Het is immers niet de bedoeling dat inwoners en bedrijven aan de voorkant een forse investering doen, om dan daarna een aantal jaren te moeten wachten tot het park 100% zekerheid kan bieden. Natuurlijk is het wel zo dat de afspraken tussen de energiecoöperaties en/of de gemeente Smallingerland in een eerder stadium worden afgerond, zodat snel duidelijk is wat de mogelijkheden voor lokale particulieren en bedrijven zal zijn om in het park mee te investeren. De uitkomsten van de gesprekken met lokale energiecoöperaties, de gemeente Smallingerland en/of overkoepelende energiecoöperaties zal worden beschreven in het projectplan dat ter grondslag zal liggen aan het principeverzoek. Tevens zal worden onderzocht of er een anterieure overeenkomst benodigd is voor de realisatie van het zonnepark.